

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

15 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecători

Covalenco Elena

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Odobescu Ghenadie în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 ianuarie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Pușcaș Ghenadie Xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat r-nul Xxxxx s. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 11.08.2017 - 24.08.2017

2. instanța de apel: 14.09.2017 - 16.01.2018

3. instanța de recurs: 19.03.2018 - 15.05.2018

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 24 august 2017, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Pușcaș Ghenadie Xxxxx, a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 164 alin. (1) Cod penal, la 2 ani închisoare.

Conform art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită i-a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 1 an, obligându-l să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent și să nu frecventeze localurile de agrement după orele 20.00.

2. Potrivit sentinței, s-a constatat că, la data de 09 iulie 2017, în jurul orelor 07.00-08.00, aflându-se în s. Cotiujenii Mari, r-nul Șoldănești, intenționat cu scopul de a răpi o persoană, s-a deplasat la domiciliul lui Ceban Anastasia, unde în timp ce aceasta se afla la fântâna din preajma gospodăriei, prin constrângere fizică, contrar voinței a urcat-o în autoturismul personal de model „Hyundai Tucson” cu n/î XXXXX și în continuare a transportat-o pe malul bazinului acvatic din extravilanul localității unde a dezbrăcat-o cu forța, aplicându-i lovituri cu palmele peste față și a

fotografiat-o goală cu scopul de a plasa pozele pe rețelele de socializare, cauzându-i astfel părții vătămate, Ceban A., leziuni corporale sub formă de echimoză la antebrațul stâng, ce nu este caracteristic unui raport sexual forțat, care conform raportului de expertiză judiciară nr. 351 din 10.07.2017 se referă la vătămări corporale neînsemnate.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, fapta inculpatului, Pușcaș Gh., a fost calificată *de drept* în baza art. 164 alin. (1) Cod penal și anume – *răpirea unei persoane*.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către partea vătămată, Ceban A., care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului, Pușcaș Gh., să-i fie aplicată pedeapsă privativă de libertate.

În motivarea apelului declarat a invocat că:

- instanța de judecată incorect a admis cererea inculpatului și a examinat cauza penală în procedura simplificată, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, deoarece în instanța de judecată acesta nu a recunoscut vina integral, declarând că nu a aplicat careva lovituri cu palmele peste fața victimei;

- instanța de judecată nu a luat în considerație faptul existenței divergențelor între declarațiile părții vătămate și cele ale inculpatului, făcute în instanța de judecată;

- au rămas fără apreciere din partea instanței, motivul răpirii victimei, perioada în care a fost hărțuită sexual și șantajată în scop de a întreține raport sexual cu inculpatul, faptul că a fost amenințată;

- inculpatul a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, având scopul de a se eschiva de o pedeapsă cu executare reală și de a beneficia de reducere cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, deoarece pe tot parcursul urmăririi penale acesta nu a recunoscut vina, iar instanța de judecată urma să judece cauza în procedura generală;

- pedeapsa aplicată inculpatului de către prima instanță este prea blândă, fiind stabilită fără a fi luate în considerație faptele comise de către acesta, maltratarea și batjocura, hărțuirea sexuală, plasarea publică a pozelor pe rețelele de socializare, comportamentul acestuia din care rezultă că nu regretă de cele săvârșite;

- instanța de judecată nu i-a explicat drepturile procesuale, din care motiv nu a angajat un avocat, nu a înțeles consecințele aplicării prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală și art. 90 Cod penal, dreptul de a înainta o acțiune civilă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 ianuarie 2018, a fost admis apelul declarat, fiind casată sentința în partea stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre în această parte potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care, Pușcaș Ghenadie, a fost condamnat în baza art. 164 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, la 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

A fost încasat de la Pușcaș Ghenadie în beneficiul părții vătămate, Ceban Anastasia, cheltuielile judiciare în sumă de 5.000 lei.

În rest, sentința a fost menținută.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat, că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just ajungând la concluzia că inculpatul, Pușcaș Gh., a săvârșit infracțiunea imputată acestuia, împrejurări ce au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității acestora, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

Referitor la argumentul apelantului, precum că acțiunile inculpatului de rând cu infracțiunea prevăzută la art. 164 alin. (1) Cod penal întrunesc elementele și altei infracțiuni, instanța de apel nu s-a expus în acest sens, deoarece potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în prima instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, iar potrivit rechizitoriului inculpatului, Pușcaș Gh., i-a fost imputată doar săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 164 alin. (1) Cod penal.

Totodată, instanța de apel a notat, că la numirea felului și măsurii de pedeapsă s-a ținut cont de unele circumstanțe reale și personale, cum ar fi: caracterul și gradul pericolului social al infracțiunii, faptul că aceasta a fost săvârșită intenționat și se referă la infracțiuni grave, însă prima instanță nu a învederat în deplină măsură personalitatea infractorului, care anterior a comis o infracțiune și cu toate că antecedentul penal este stins, acest fapt îl caracterizează negativ.

La caz, ca circumstanțe atenuante s-au stabilit: recunoașterea vinei de către inculpat, căința sinceră și solicitarea judecării cauzei în baza probelor acumulate în faza de urmărire penală, în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală. De asemenea, la stabilirea felului și măsurii de pedeapsă, s-a ținut cont de persoana celui vinovat, care este căsătorit, are la întreținere 2 copii minori, ceea ce în opinia instanței de apel constituie circumstanțe atenuante, însă având în vedere faptul că inculpatul a comis o infracțiune ce atentează la relațiile sociale cu privire la integritatea corporală, sănătatea sau libertatea psihică a persoanei cu aplicarea violenței în privința părții vătămate, a conchis că o altă pedeapsă decât cea privativă de libertate reală nu-și va atinge scopul.

La fel, instanța de apel a conchis, că de la inculpat urmează a fi încasată suma de 5.000 lei în beneficiul părții vătămate, Ceban N., pentru asistența juridică acordată de către apărătorul acesteia în instanța de apel, ce rezultă din contractul de asistență juridică încheiat.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Odobescu Gh. în numele inculpatului, care solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței.

În motivarea recursului invocă:

- reieșind din hotărârea judecătorească contestată, instanța de apel susține că sunt prezente circumstanțe atenuante și numai din motivul că, nu este atras pentru prima dată la răspundere penală, aplică pedeapsa cu închisoare, cu toate că antecedentele penale sunt stinse;

- instanța de apel menționează, că deși antecedentele penale sunt stinse, acest fapt îl caracterizează negativ, însă aceste concluzii contravin recomandărilor pct. 9 al Hotărârii Plenului CSJ *Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale*, precum și celor prevăzute de art. 75 Cod penal;

- instanța de apel nu a invocat careva circumstanțe agravante, enumerând doar circumstanțe atenuante, însă aplică pedeapsa cu închisoare, astfel examinând cauza unilateral, fără a ține cont de personalitatea inculpatului, fapt ce a dus la aplicarea unei pedepse prea aspre ultimului;

- s-a acordat insuficientă și neechilibrată importanță gradului de pericol social al infracțiunii, dar și poziției procesuale a inculpatului, astfel că pedeapsa aplicată nu este justă și proporțională, iar măsura de constrângere și de reeducare, precum și scopul preventiv al sancțiunii - privarea de libertate nu este soluția corectă.

În drept, recurentul își întemeiază recursul declarat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, solicitând inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece instanța de apel a constatat și a apreciat circumstanțele de fapt, și de drept privind aplicarea pedepsei inculpatului în conformitate cu prevederile art. 61, 75 Cod penal, precum și art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală. Prin urmare, instanța de apel corect a admis apelul declarat de către partea vătămată, casând sentința în partea pedepsei, deoarece prima instanță nu a individualizat corect pedeapsa, neținând cont de faptul că inculpatul anterior a fost tras la răspundere penală.

8. Judecând recursul în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept de al admite, cu casarea parțială sau totală a hotărârii atacate, cu menținerea hotărârii primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Din conținutul recursului Colegiul penal lărgit reține, că autorul acestuia nu contestă starea de fapt stabilită de instanțele de judecată și nici încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, însă critică decizia instanței de apel prin care s-a casat sentința în partea pedepsei, inclusiv și excluderii aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, astfel considerând-o neîntemeiată, sub aspectul individualizării pedepsei. În asemenea împrejurări, deși recurentul invocă la temeiurile de drept ale recursului declarat prevederile pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, dar de fapt Colegiul întrevade, în speța dată, semnalarea și cazului de casare prevăzut la pct.

10) al normei procesuale specificate mai sus și anume – *s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Lecturând textul deciziei recurate, instanța de apel a considerat oportun de a numi inculpatului pedeapsă cu închisoare și executare reală, reieșind din faptul că prima instanță nu a ținut cont în deplină măsură de personalitatea inculpatului, care anterior a fost în conflict cu legea, ceea ce îl caracterizează negativ, a săvârșit infracțiunea cu aplicarea violenței.

Analizând decizia atacată, în raport cu circumstanțele cauzei constatate în prezenta speță, Colegiul penal consideră că, soluția instanței de apel este neîntemeiată, la adoptarea căreia nu s-a ținut cont în deplină măsură de toate dispozițiile art. 75 alin. (1) Cod penal, care stipulează că, *persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.*

În continuarea concluziilor sale, instanța de recurs relevă că, criteriile generale de individualizare a pedepsei sunt acele reguli, principii, prevăzute de Codul penal, de care instanța de judecată trebuie să țină seama la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei în cadrul operațiunii de individualizare a acesteia.

Așadar, Colegiul menționează că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă, echitabilă, adică în limitele sancțiunii legii în baza căreia persoana a fost condamnată. În același rând, după caz, instanța este în drept de a aplica și prevederile Părții Generale a Codului penal, inclusiv și ale art. 90 Cod penal, în cazul în care nu sunt careva impedimente.

Conform art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane.

Sub aspectul prevederilor legale enunțate, Colegiul notează că pedeapsa este echitabilă când impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Mai mult, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane. Practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege,

fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. De asemenea, o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Astfel, în opinia Colegiul penal lărgit, în cadrul judecării prezentei cauze în ordine de apel, instanța de al doilea grad de jurisdicție, la individualizarea pedepsei inculpatului, Pușcaș Gh., nu a ținut cont în măsură deplină de criteriile generale de individualizare a pedepsei.

Totodată, din conținutul părții descriptive a sentinței, Colegiul atestă că la stabilirea pedepsei inculpatului, prima instanță a învederat criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, cum ar fi gravitatea infracțiunii săvârșite, ce se clasifică ca fiind una gravă. La circumstanțele cauzei, ca atenuante conform art. 76 Cod penal în privința inculpatului, au fost reținute de către prima instanță, faptul că inculpatul este căsătorit, având la întreținere 2 copii minori. Circumstanțe agravante conform art. 77 Cod penal nu au fost stabilite în cauza dată. De asemenea, prima instanță a ținut cont de faptul, că inculpatul la locul de trai se caracterizează pozitiv și nu se află la evidența medicului narcolog.

De menționat este și acel fapt, că în cadrul examinării cauzei în prima instanță, inculpatul a recunoscut vina, căindu-se de cele săvârșite, solicitând în cele din urmă judecarea cauzei în procedură simplificată, în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, beneficiind astfel de dreptul reducerii limitelor de pedeapsă cu o treime, potrivit alin. (8) al normei nominalizate.

Sanțiunea infracțiunii prevăzute la art. 164 alin. (1) Cod penal, imputate inculpatului, pentru care a și fost condamnat, stipulează pedeapsă cu închisoare de la 3 la 6 ani.

Ținând cont de faptul, că în prezenta speță persistă doar circumstanțe ce atenuază răspunderea penală, lipsind careva circumstanțe agravante, Colegiul penal, având în vedere prevederile art. 78 alin. (1) lit. a) Cod penal, consideră că prima instanță întemeiat a stabilit minimul pedepsei cu închisoare, prevăzut de sanțiunea infracțiunii imputate făptuitorului la caz, iar pe cale de consecință beneficiind și de reducerea cu o treime a limitei minime de pedeapsă, i-a fost stabilit corect sanțiune pentru infracțiunea săvârșită – 2 ani închisoare.

După efectuarea acestei proceduri de individualizare și stabilire a termenului pedepsei cu închisoare, instanța de judecată urmează să continue operațiunea de individualizare a acesteia, dar în aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin numirea tipului de penitenciar și soluționarea chestiunii dacă pedeapsa numită inculpatului, urmează a fi pusă în executare ori sub condiția personalității acestuia de a se corecta și resocializa se poate de concluzionat, că scopul pedepsei poate fi atins prin suspendarea executării pedepsei aplicate vinovatului pe o perioadă de probațiune.

În acest context, art. 90 alin. (1) Cod penal stipulează - *dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este*

rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai de cât în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune, iar aceste prevederi potrivit dispoziției alin. (4) al aceleiași norme nu împiedică de a fi aplicate și în cazul persoanelor care au săvârșit infracțiuni grave.

În speța dată, luând în considerație conglomeratul împrejurărilor constatate la caz, Colegiul penal statuează, că prima instanță corect a aplicat în privința inculpatului prevederile art. 90 alin. (1) Cod penal, ajungând la raționamente justificate în ce privește că atingerea scopului pedepsei cu închisoare stabilite, poate fi atins și fără executarea reală a acesteia, deoarece din circumstanțele speței rezultă că Pușcaș Gh. nu este o persoană violentă, manifestând comportament convingător despre regretul și conștientizarea asupra celor comise, respectiv persoana acestuia nu prezintă pericol pentru societate.

Cât privește invocările instanței de apel enunțate în hotărârea sa, precum că inculpatul anterior a mai comis o infracțiune și cu toate că antecedentul penal este stins, faptul dat îl caracterizează negativ, în viziunea instanței de recurs aceste alegații nu sunt suficiente pentru a dispune executarea reală a pedepsei cu închisoare, stabilită ultimului, în raport cu alte criterii de individualizare a pedepsei nominalizate mai sus, în contextul în care acesta a fost condamnat aproximativ cu 17 ani în urmă, fiindu-i aplicată la acel moment pedeapsă cu caracter educativ, deoarece a săvârșit infracțiunea fiind minor. În altă ordine de idei, Colegiul penal apreciază concluziile instanței de apel, la stabilirea personalității inculpatului, ca fiind contradictorii, deoarece pe de o parte această instanță în hotărârea adoptată indică la faptul comiterii unei infracțiuni anterior de către ultimul, ce îl caracterizează negativ și tot la capitolul individualizării pedepsei notează, că făptuitorul la locul de trai se caracterizează pozitiv, astfel fiind reținute aspecte la capitolul personalității făptuitorului infracțiunii, ce nu se conciliază.

În continuare, alte circumstanțe ce ar indica la faptul că nu este rațional ca inculpatul să execute pedeapsa în modul stabilit de prima instanță, respectiv acesta nu poate fi corectat prin aplicarea art. 90 alin. (1) Cod penal, nu au fost stabilite de către instanța de apel.

În temeiul celor enunțate mai sus, instanța de recurs consideră, că prima instanță a realizat o individualizare corectă a pedepsei în privința inculpatului Pușcaș Gh., atât sub aspectul cuantumului, cât și al modalității de executare, în corespundere cu prevederile art. art. 7, 61, 75 Cod penal, fiind motivată și aplicată în limitele prevăzute de lege, hotărârea dată fiind legală și întemeiată.

Prin urmare, Colegiul constată, că instanța de apel greșit a admis apelul părții vătămate și prin pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare a inculpatului la pedeapsă cu închisoare, cu executare reală a acesteia, a comis o eroare de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, adică pedeapsa stabilită a fost individualizată contrar prevederilor legale și în lipsa a careva motive clare și legale pe care se întemeiază soluția.

În astfel de condiții, Colegiul conchide că, temeiurile la care se referă recurentul, sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, fapt ce determină de a admite recursul, casând total decizia instanței de apel, cu menținerea sentinței primei instanțe, în privința lui Pușcaș Gh.

9. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Se admite recursul ordinar declarat de către avocatul Odobescu Ghenadie în numele inculpatului, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 ianuarie 2018, în cauza penală în privința lui **Pușcaș Ghenadie Xxxxx**, cu menținerea sentinței Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești din 24 august 2017, prin care acesta a fost condamnat în baza art. 164 alin. (1) Cod penal, la 2 (doi) ani închisoare, iar conform art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită lui Pușcaș Ghenadie Xxxxx, i-a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 1 (unu) an, dacă nu va săvârși o nouă infracțiune și prin comportare exemplară și muncă cinstită va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat, totodată obligându-l să nu și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent și să nu frecventeze locurile de agrement după orele 20:00. Dispozițiile referitoare la corpurile delictive, la fel se mențin.

Pușcaș Ghenadie Xxxxx, urmează a fi eliberat din instituția penitenciară în care se deține, dacă nu execută pedeapsă în baza unei alte hotărâri judecătorești sau în privința acestuia nu sunt aplicate măsuri preventive sub formă de arestare preventivă.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 12 iunie 2018.

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecător

Covalenco Elena

Judecător

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion